

Lag om produktion av genetiskt modifierade växter samt om samexistens mellan genetiskt modifierade grödor, konventionellt och ekologiskt jordbruk

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Syfte

Syftet med denna lag är att förebygga inblandning av genetiskt modifierade grödor i andra grödor och de ekonomiska skador som inblandningen orsakar odlare.

2 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas i fråga om genetiskt modifierat växtmaterial på

- 1) odling,
- 2) hantering och lagring på en gårdsbruksenhet,
- 3) transporter på en gårdsbruksenhet och mellan gårdsbruksenheter,
- 4) ersättning av skador orsakade av inblandning till den odlare som bedriver ekologisk eller konventionell växtproduktion samt
- 5) tillsyn över verksamhet som avses i punkt 1-4.

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *genetiskt modifierad växtsort* en växtsort som godkänts för odling vid ett förfarande enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1829/2003 om genetiskt modifierade livsmedel och foder eller enligt gentekniklagen (337/1995),

2) *genetiskt modifierat växtmaterial* genetiskt modifierade växtsorter eller sådant växtbestånd, utsäde eller sådana skördar av en gröda där förekomsten av genetiskt modifierade plantindivider av samma växtart eller genetiskt modifierade plantindivider av en annan växtart som är korsningsbara med den föregående eller sådana halter av dess genetiskt modifierade arvs massa som överstiger tröskelvärdet för märkning enligt artikel 12 och 24 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1829/2003 om genetiskt modifierade livsmedel och foder,

- 3) *produktion av genetiskt modifierade växter* odling där genetiskt modifierat växtmaterial växer eller odlas,
- 4) *ekologisk växtproduktion* en sådan produktionsform som avses i rådets förordning (EEG) nr 2092/91,
- 5) *konventionell växtproduktion* annan växtproduktion än produktion av genetiskt modifierade växter eller ekologisk växtproduktion,
- 6) *inblandning* inblandning av genetiskt modifierat växtmaterial eller däri förekommande genetiskt modifierad arvs massa i arvs massan, växtbeståndet eller skörden av en annan sort av samma art eller en annan art som är korsningsbar med denna och som odlats konventionellt eller ekologiskt,
- 7) *område* en åker, annan mark eller växthusareal som använts för odling, eller diken och dikesrenar i närheten av dem och en gårds driftscentrum och området som omger driftscentret,
- 8) *verksamhetsidkare* en fysisk eller juridisk person som i sin näringsverksamhet eller annars odlar genetiskt modifierat växtmaterial,
- 9) *skyddsavstånd* minsta tillåtna avstånd mellan en plantindivid av genetiskt modifierat växtmaterial som odlats av verksamhetsidkaren och en av en annan odlare konventionellt eller ekologiskt odlad individ av samma växtart eller en annan växtart som är korsningsbar med den förstnämnda.

2 kap.

Villkor för verksamheten

4 §

Allmänna krav

Verksamhet som avses i 2 § 1-3 punkten ska ordnas så att de krav som föreskrivs i denna lag och med stöd av den uppfylls. Genetiskt modifierat växtmaterial ska för förebyggande av inblandning hållas åtskilt såväl från andra växter av samma växtart som växter av en annan växtart som är korsningsbara med den, med undantag av för användningsändamålet behövlig inblandning. Verksamhetsidkaren ska dessutom iaktta skyddsavstånden och bestämmelserna om dem.

I syfte att förebygga oavsiktlig inblandning vid odling, hantering, lagring och transport av genetiskt modifierat växtmaterial ska tillräcklig omsorgsfullhet och varsamhet iakttas och lämpliga utrymmen samt lämplig utrustning och materiel användas. De utrymmen och anordningar och den materiel som använts ska rengöras efter användning.

Närmare bestämmelser om skyddsavståndet till andra grödor, odling, hantering, lagring och transport av genetiskt modifierat växtmaterial och rengöring av utrymmen, utrustning och materiel som använts i verksamheten kan utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

Genom avtal mellan verksamhetsidkaren och en annan odlare får avvikas från det skyddsavstånd som fastställts med stöd av 1 mom.

5 §

Examen gällande produktion av genetiskt modifierade växter

Verksamhetsidkaren eller den som ansvarar för odlingsverksamheten ska avlägga en examen som Livsmedelssäkerhetsverket ordnar. Examen visar att man behärskar produktion av genetiskt modifierade växter på ett tryggt och ändamålsenligt sätt och har kännedom om de centrala kraven i lagstiftningen.

Närmare bestämmelser om ordnandet av, innehållet i och avläggandet av examen kan utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

6 §

Krav gällande tiden efter produktion av genetiskt modifierade växter

På ett område där det har bedrivits eller där myndigheten har konstaterat produktion av genetiskt modifierade växter ska man efter det att produktionen av genetiskt modifierade växter har upphört i syfte att förebygga inblandning och spridning sörja för växtföljden, behandling av området och destruktion av spillplanter, om området ska användas för annan odling än produktion av genetiskt modifierade växter.

Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet kan utfärdas närmare art- och sorts specifika bestämmelser om de krav som nämns i 1 mom.

Om ett område som omfattas av art- eller sorts specifika växtföljdskrav eller krav på behandling av området enligt 1 mom. överläts till en annan är överlåtaren och områdets innehavare skyldig att lämna information om ovan nämnda krav till förvärvaren innan området överläts.

7 §

Anmälningsskyldighet

Verksamhetsidkaren ska göra en skriftlig anmälan om sin verksamhet till den kommunala landsbygdsnäringsmyndigheten före sådd eller plantering av genetiskt modifierat växtmaterial. Anmälan ska göras för varje växtsäsong senast den 1 december det år som närmast föregår sådd eller plantering.

Till anmälan ska fogas följande uppgifter:

- 1) namn och adress samt övriga kontaktuppgifter,
- 2) lägenhetssignum eller företags- och organisationsnummer, eller om sådant saknas, personbeteckning,
- 3) odlad sort och nummer på det basskifte som antecknats i åkerskiftesregistret eller ett annat exakt område där genetiskt modifierat växtmaterial odlas samt den odlade arealen,

- 4) tidpunkten då man avser inleda odlingen,
- 5) namnet på den person som avlagt examen enligt 5 § och tidpunkten då examen avlagts.

Om man beslutar att helt eller delvis avstå från produktion av genetiskt modifierade växter efter det att anmälan har inlämnats, ska den kommunala landsbygdsnäringsmyndigheten omedelbart underrättas skriftligen om detta.

Närmare bestämmelser om innehållet i anmälan och om anmälningsförfarandet kan utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

8 §

Anmälningsskyldighet gentemot andra aktörer

En verksamhetsidkare som gemensamt med andra aktörer använder maskiner, anordningar, transportmedel eller utrymmen ska informera aktörerna om att han eller hon använder dessa vid produktion av genetiskt modifierade växter.

9 §

Plan

Verksamhetsidkaren ska göra upp en plan om de åtgärder och den praxis för att förebygga inblandning som han eller hon har för avsikt att tillämpa på verksamhet som avses i 2 § 1-3 punkten.

Planen ska omfatta odlingsskedena för det genetiskt modifierade växtmaterialet samt skördens hanterings- och lagringsskeden.

10 §

Krav på spårbarhet och dokumentering

Verksamhetsidkaren ska föra ett uppdaterat register över de uppgifter som hänför sig till verksamheten, från vilket man får för tillsynen och spårbarheten i fråga om genetiskt modifierat växtmaterial nödvändiga uppgifter om odling, lagring, anskaffning och överlåtelse av genetiskt modifierat växtmaterial. Dokumenteringsskyldigheten gäller uppgifter med vars hjälp det genetiskt modifierade växtmaterialet kan spåras och fullgörandet av skyldigheterna enligt 4 och 6 § kan verifieras.

Registret ska förvaras i fem kalenderår efter utgången av det år som uppgiften gäller.

Närmare bestämmelser om registrets innehåll och förvaring kan utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

3 kap.

Myndigheter

11 §

Allmän styrning och tillsyn

Den allmänna styrningen av och tillsynen över verkställigheten av denna lag hör till jord- och skogsbruksministeriets uppgifter.

12 §

Tillsynsmyndigheter

För verkställigheten av denna lag och för tillsynen över att denna lag och de bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av den efterföljs och för organiseringen av tillsynen svarar Livsmedelssäkerhetsverket. Livsmedelssäkerhetsverket anlitar vid tillsynen arbetskrafts- och näringscentralerna och landsbygdsnäringsmyndigheterna.

13 §

Auktoriserade inspektörer

Utöver vad som bestäms i 12 § kan Livsmedelssäkerhetsverket vid tillsynen anlita inspektörer som verket skriftligen har bemyndigat för uppdraget och som när de utför sina uppgifter står under Livsmedelssäkerhetsverkets tillsyn. En inspektör ska för sitt uppdrag ha tillräcklig yrkeskunskap om produktion av genetiskt modifierade växter eller annan yrkeskunskap som behövs med tanke på tillsynen över efterlevnaden av denna lag.

På en auktoriserad inspektör som utför uppgifter enligt denna lag tillämpas förvaltningslagen (434/2003), språklagen (423/2003), samiska språklagen (1086/2003) och lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999). På inspektörer tillämpas även vad som bestäms om straffrättsligt tjänsteansvar i strafflagen (39/1889). Bestämmelserna i skadeståndslagen (412/1974) tillämpas på skada som inspektörerna orsakar i sitt uppdrag.

En auktoriserad inspektör ska visa upp ett skriftligt intyg över sitt bemyndigande om inspektionsobjektet kräver det.

4 kap.

Tillsyn

14 §

Allmänna principer för organisering av tillsyn

Tillsynsåtgärderna ska vara ändamålsenliga och på ett lämpligt sätt omfatta den verksamhet som avses i 2 § 1-3 punkten.

15 §

Tillsynsplan

Livsmedelssäkerhetsverket ska årligen utarbeta en plan för organiseringen av tillsynen. I tillsynsplanen ska anges innehållet i kontrollerna och kontrollfrekvensen för tillsynsobjekten.

16 §

Rätt att utföra inspektioner och få upplysningar

Tillsynsmyndigheterna och de auktoriserade inspektörerna har rätt att för tillsynen över genomförandet och efterlevnaden av denna lag och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den göra inspektioner, ta del av dokument samt få tillträde till platser där odling, hantering, användning eller lagring av grödor, växtdelar eller utsäde eller skörd sker eller där uppgifter som är relevanta för tillsynen över efterlevanden av denna lag förvaras. Tillsynsmyndigheterna och de auktoriserade inspektörerna har rätt att inspektera redskap, utrustning och lokaler som använts i verksamheten samt verksamhetsidkarens journalföring liksom också vid behov avgiftsfritt ta prov av grödorna eller skörden av dem för undersökning.

På områden som omfattas av hemfriden får inspektion eller provtagning utföras endast av en myndighet och endast om det finns grundad anledning att misstänka att någon gjort sig skyldig till ett förfarande som är straffbart enligt lagen och en inspektion är nödvändig för utredning av brottet.

Tillsynsmyndigheterna och de auktoriserade inspektörerna har rätt att av verksamhetsidkaren få de uppgifter och handlingar som är nödvändiga för kontroll och tillsyn enligt denna lag. Verksamhetsidkaren ska på begäran lämna tillsynsmyndigheten och de auktoriserade inspektörerna alla uppgifter som är nödvändiga för tillsynen och kontrollen.

17 §

Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter

Uppgifter som erhållits under tillsynen är sekretessbelagda på det sätt som anges i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

Utöver vad som i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet bestäms, får uppgifter som erhållits under tillsynen utan hinder av tystnadsplikten lämnas ut till

- 1) de myndigheter som avses i 12 § för utförandet av uppgifter enligt denna lag, och
- 2) åklagar- och polismyndigheter för utredande av brott.

18 §

Tillsynsregister

Livsmedelssäkerhetsverket för i anslutning till registret enligt lagen om landsbygdsnäringsförvaltningens informationssystem (284/2008) ett riksomfattande register för tillsynsändamål över de anmälningsskyldiga verksamhetsidkare som avses i 7 §. I registret införs

- 1) verksamhetsidkarens namn och adress samt övriga behövliga kontaktuppgifter,
- 2) verksamhetsidkarens lägenhetssignum eller företags- och organisationsnummer, eller om sådant saknas, personbeteckning,
- 3) odlad sort och nummer på det basskifte som införts i åkerskiftesregistret eller ett annat exakt område där genetiskt modifierat växtmaterial odlas samt den odlade arealen,
- 4) tidpunkten då odlingen avses att inledas,
- 5) uppgifter om förelägganden, förbud, straff eller andra tvångsmedel eller påföljder som med stöd av 22-25 § meddelats verksamhetsidkaren,
- 6) verkställda tillsynsåtgärder samt andra motsvarande för tillsynen behövliga uppgifter enligt denna lag eller enligt bestämmelser och föreskrifter som har utfärdats med stöd av den,
- 7) det område där tillsynsmyndigheten har konstaterat produktion av genetiskt modifierade växter. Tillsynsmyndigheten ska underrätta områdets innehavare och ägare om införandet i registret.

Den kommunala landsbygdsnäringsmyndigheten inför de uppgifter som avses i 7 § i registret. Livsmedelssäkerhetsverket inför de uppgifter som avses i 1 mom. 5-7 punkten i registret.

Livsmedelssäkerhetsverket utplånar uppgifterna om verksamhetsidkaren ur registret tio år efter att produktionen av genetiskt modifierade växter upphört.

19 §

Offentliggörande, användning och utlämnande av registeruppgifter

Livsmedelssäkerhetsverket offentliggör och uppdaterar på sina webbsidor på basis av anmälningar enligt 7 § en förteckning över de kommuner där produktion av genetiskt modifierade växter bedrivs, de växtsorter som använts vid odlingen och odlingsarealerna. I förteckningen offentliggörs motsvarande uppgifter även om de områden som använts för odling och som myndigheten har infört i registret på basis av 18 § 1 mom. 7 punkten.

Livsmedelssäkerhetsverket, arbetskrafts- och näringscentralerna och de kommunala landsbygdsnäringsmyndigheterna har rätt att använda registret i den omfattning som deras föreskrivna uppgifter kräver.

Uppgifter i registret får lämnas ut av Livsmedelssäkerhetsverket, arbetskrafts- och näringscentralerna samt de kommunala landsbygdsnäringsmyndigheterna.

På insamling, behandling och registrering av personuppgifter samt på användning och utlämnande av uppgifter som införts i registret tillämpas i övrigt personuppgiftslagen (532/1999) och lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

20 §

Handräckning

Tillsynsmyndigheterna har rätt att av polis- och räddningsmyndigheterna få handräckning vid utförandet av uppgifter enligt denna lag och enligt bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av den.

21 §

Offentliggörande av tillsynsresultat

Livsmedelssäkerhetsverket offentliggör tillsynsresultaten årligen. Sekretessbelagda uppgifter som avses i 17 § får dock inte offentliggöras.

5 kap.

Administrativa tvångsmedel och påföljder

22 §

Föreläggande

Om verksamhetsidkaren inte följer denna lag eller de bestämmelser som utfärdats med stöd av den, och om bristerna inte förutsätter att ett förbud enligt 23 § meddelas, kan tillsynsmyndigheten besluta att verksamhetsidkaren inom en tid som med avseende på ärendets natur är tillräckligt lång ska uppfylla sina plikter.

23 §

Förbud

Livsmedelssäkerhetsverket kan för att förebygga inblandning förbjuda

- 1) produktion av genetiskt modifierade växter på ett visst område, om produktionen inte uppfyller de krav som ställs i denna lag eller med stöd av den eller om verksamhetsidkaren eller den som ansvarar för odlingsverksamheten inte har avlagt examen enligt 5 §,
- 2) produktion av en viss växtart på ett sådant område som avses i 6 § 1 mom., om verksamhetsidkaren inte iakttar de krav på växtföljd och behandling av området som ställs på ett område som avses i 6 §,
- 3) hantering, transport eller lagring av genetiskt modifierat växtmaterial, om hanteringen, transporten eller lagringen, hanteringslokalerna eller hanteringsutrustningen, transportmaterielen eller lagringslokalerna inte uppfyller de krav som ställs i denna lag eller med stöd av den, eller om examen enligt 5 § inte har avlagts.

Ett förbud kan meddelas endast om verksamheten kan orsaka andra allvarlig ekonomisk skada, om verksamhetsidkaren inte iakttar ett föreläggande som meddelats med stöd av 22 §, om missförhållandet som ligger till grund för förelägandet får fortgå eller upprepas eller om missförhållandet förorsakas uppsåtligen.

Förbudet ska utfärdas för viss tid, om den brist som ligger till grund för förbudet kan avhjälpas. Förbudet ska omedelbart återkallas, om den brist som förbudet grundar sig på har

avhjälppts eller om den inte längre är av betydelse med tanke på förbudet. Förbudet ska iakttas även om ändring söks, om inte besvärinstansen förbjuder verkställighet av beslutet eller bestämmer att verkställigheten ska avbrytas.

Om saken inte tål uppskov, kan Livsmedelssäkerhetsverket eller någon annan myndighet som avses i 12 § meddela ett temporärt förbud. Ett temporärt förbud ska utan dröjsmål underställas Livsmedelssäkerhetsverket. Förbudet förfaller om Livsmedelssäkerhetsverket inte fattar ett beslut enligt 1 mom. inom en vecka efter att förbudet meddelats.

24 §

Vite och tvångsutförande

Livsmedelssäkerhetsverket kan förena ett föreläggande enligt 22 § eller ett förbud enligt 23 § med vite eller med hot om att den försummade åtgärden vidtas på den försumliges bekostnad. I ett ärende som gäller vite, hot om tvångsutförande eller tvångsutförande iakttas viteslagen (1113/1990).

Skyldigheten enligt 16 § att lämna ut uppgifter får i fråga om en fysisk person inte förenas med vite när det finns anledning att misstänka personen för brott och uppgifterna hänför sig till det ärende som är föremål för brottsmisstanke.

25 §

Straffbestämmelse

Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet

- 1) försummar de krav på särhållning, skyddsavstånd, omsorgsfullhet och varsamhet eller de krav på ändamålsenlighet eller rengöring i fråga om lokaler, utrustning och materiel som föreskrivs i 4 § eller med stöd av den,
- 2) bedriver produktion av genetiskt modifierade växter utan den examen som avses i 5 §,
- 3) bryter mot skyldigheten enligt 6 § att sörja för växtföljden, behandla området, destruera spillplanter eller lämna uppgifter,
- 4) försummar anmälningsskyldigheten eller skyldigheten att lämna uppgifter enligt 7 eller 8 §,
- 5) försummar skyldigheten enligt 16 § 3 mom. att lämna uppgifter, eller
- 6) bryter mot ett föreläggande som meddelats med stöd av 22 § eller ett förbud som meddelats med stöd av 23 §,

ska, om inte strängare straff för gärningen bestäms någon annanstans i lag, för förseelse mot samexistenslagen dömas till böter.

Livsmedelssäkerhetsverket anmäler för de myndigheters del som avses i 12 § och de auktoriserade inspektörers del som avses i 13 § förseelser enligt 1 mom. till åtalsprövning. Anmälan behöver inte göras, om förseelsen som helhet betraktad kan anses vara uppenbart ringa. I sådana fall kan Livsmedelssäkerhetsverket ge den verksamhetsidkare som gjort sig skyldig till förseelsen en anmärkning med uppmaning att korrigera felen.

6 kap.

Ersättning för skada

26 §

Villkor för statens ersättningsansvar

Av statliga medel ersätts skada som förorsakas den som bedriver konventionell eller ekologisk jordbruksproduktion till följd av inblandning av genetiskt modifierat växtmaterial i en växtsort som är konventionellt eller ekologiskt odlad.

Skada som avses i 1 mom. ersätts, om det kan påvisas att den sannolikt har orsakats av verksamhet som avses i 2 § 1-3 punkten, och om skadan inte kan anses ha orsakats av den skadelidandes egna verksamhet.

Om avvikelser från skyddsavståndet gjorts genom avtal enligt 4 § 4 mom. ersätts inte en skada som uppkommit till följd av inblandning med stöd av denna lag.

27 §

Skada som ersätts

Såsom skada enligt 26 § 1 mom. ersätts det inkomstbortfall som drabbar den som bedriver konventionell eller ekologisk produktion till följd av att de produkter han eller hon odlar eller de produkter som framställts av den överskrider de tröskelvärden för genetiskt modifierat material som i Europeiska gemenskapens lagstiftning anges för produkterna, så att produkterna

- 1) inte får marknadsföras, eller
- 2) får marknadsföras endast om de är försedda med märkning som visar att de innehåller genetiskt modifierat material.

Den som bedriver ekologisk produktion ersätts också för det inkomstbortfall som orsakas av att det i fråga om dennes åkerskiften eller ekologiskt uppfödda djur måste iakttas en övergångsperiod enligt rådets förordning (EEG) nr 2092/91 om ekologisk produktion av jordbruksprodukter och uppgifter därom på jordbruksprodukter och livsmedel.

Med stöd av denna lag ersätts dessutom följande:

- 1) kostnader som föranleds den som bedriver konventionell eller ekologisk jordbruksproduktion av de undersökningar, provtagningar och andra motsvarande åtgärder som behöver vidtas för att utreda skadan, och
- 2) kostnaderna för de behövliga åtgärder som den som bedriver konventionell eller ekologisk jordbruksproduktion måste vidta för att återställa en odling där genetisk inblandning skett så att odlingen motsvarar de krav som ställs på produktionsformen.

28 §

Sänkning eller förvägran av ersättning

Om den skadelidande uppsåtligen eller av grov oaktsamhet själv har medverkat till att skadan uppkommit, kan ersättningen sänkas eller förvägras.

29 §

Ersättningsförfarande

Ersättning ska sökas hos Livsmedelssäkerhetsverket inom ett år efter att skörden som ersättningsansökan gäller har bärgats. Ansökan ska åtföljas av en tillräcklig redogörelse för skadan. Livsmedelssäkerhetsverket ska besluta om ersättning av skadan.

30 §

Statens regressrätt

Staten har regressrätt hos en verksamhetsidkare som uppsåtligen eller av vårdslöshet låtit bli att iaktta de krav som ställs i 4 eller 6 § eller med stöd av dem.

Staten får rätt att kräva ersättning av en verksamhetsidkare som avses i 1 mom. den dag då Livsmedelssäkerhetsverket beslutar att betala ersättning, och högst till det belopp som det beslutas att ersättning ska betalas.

7 kap.

Särskilda bestämmelser

31 §

Begränsning av odling vid utsädesproduktion

Odling av genetiskt modifierat växtmaterial kan i fråga om en viss växtart eller växtsort begränsas på ett geografiskt begränsat område som är viktigt med tanke på utsädesproduktionen, eller odling av genetiskt modifierat växtmaterial av arten eller sorten kan förbjudas på ett sådant område, om det inte med stöd av andra åtgärder i denna lag är möjligt att uppnå de renhetskrav som föreskrivs i lagen om handel med utsäde (728/2000).

Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet bestäms om sådana begränsningar av eller förbud mot odling.

32 §

Avgifter

För myndighetsprestationer enligt denna lag tas avgifter ut till staten enligt vad som föreskrivs i lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992).

33 §

Arvoden och kostnadsersättningar

Till auktoriserade inspektörer och provtagare kan inom ramen för statsbudgeten betalas arvoden och kostnadsersättningar för kontroller och provtagning.

34 §

Ändringssökande

Ändring i beslut som har meddelats med stöd av denna lag får sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

Ändring i beslut om förbud för en viss tid som avses i 23 § 3 mom. får inte sökas särskilt genom besvär.

35 §

Verkställighet

I ett beslut som fattas med stöd av denna lag kan bestämmas att beslutet ska iakttas innan det har vunnit laga kraft, om inte besvärsinstansen bestämmer något annat.

8 kap.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

36 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 200 .

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Helsingfors den xx xxxx 200